

Pohjois-Suomi

Aluehallintovirasto
Ympäristöluvut

PÄÄTÖS

Nro 52/2013/2

Dnro PSAVI/95/04.09/2012

Annettu julkipanon jälkeen
20.6.2013

ASIA

Kalajoen keskuspuhdistamon purkupuutken rakentaminen Perämereen,
Kalajoki

HAKIJA

Vesikolmio Oy
Vesitie 7
85500 Nivala

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUKSEN VIREILLETULO.....	3
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA.....	3
HANKETTA KOSKEVAT LUVAT, PÄÄTÖKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE.....	3
Luvat ja päätökset.....	3
Kaavoitustilanne ja suojelualueet.....	3
HANKKEEN SIJAINNIPAIKKA.....	4
LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ.....	5
Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus.....	5
Vesistö tiedot.....	5
Kalasto ja kalastus.....	6
Suoritettavat toimenpiteet ja rakenteiden tekninen kuvaus.....	7
Hanketta koskevat sopimukset ja suostumukset.....	11
Hanketta varten tarvittavat alueet.....	11
Hankkeen vaikutukset.....	11
Tarkkailu.....	13
HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN.....	14
LAUSUNNOT.....	14
MUISTUTUKSET.....	17
HAKIJAN SELITYS.....	17
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU.....	19
Luparatkaisu.....	19
Lupamääräykset.....	19
Ohjaus ennakoimattoman edunmenetyksen varalta.....	22
Perustelut.....	22
Luvan myöntämisen edellytykset.....	22
Käyttöoikeuksien myöntäminen.....	23
Sovelletut säännökset.....	23
Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen.....	23
KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN.....	24
ILMOITUS KÄYTTÖOIKEUDESTA.....	24
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN.....	24
MUUTOKSENHAKU.....	26

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Vesikolmio Oy on 17.12.2012 aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa keskuspuhdistamon purkuputken rakentamiseen Perämereen Kalajoen kaupungissa ja pysyvää käyttöoikeutta hanketta varten tarvittaviin alueisiin.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain 3 luvun 3 §:n 4) kohta ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

HANKETTA KOSKEVAT LUVAT, PÄÄTÖKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Luvat ja päätökset

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto on 25.4.2012 nro 31/12/1 myöntänyt Vesikolmio Oy:lle ympäristöluvan Kalajokilaakson keskuspuhdistamon 1. vaiheen toimintaan, puhdistettujen jätevesien johtamiseen Perämereen sekä puhdistusprosessissa muodostuvan lietteen kompostointiin puhdistamoalueella Kalajoen kaupungissa. Lupa koskee Kalajoen ja Ylivieskan kaupunkien sekä Alavieskan ja Sievin kuntien viemäroityjen yhdyskuntajätevesien, siirtoviemäriin liittyneen haja-asutuksen jätevesien sekä mainittujen kaupunkien ja kuntien alueiden saostuskaivolietteiden ja umpisäiliöjätevesien käsittelyä puhdistamossa. Lupa on voimassa toistaiseksi. Ympäristöluvasta valitettiin Vaasan hallinto-oikeudelle, joka hylkäsi valituksen 6.6.2013 antamallaan päätöksellä. Päätös ei ole vielä lainvoimainen.

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto on 12.9.2012 nro 95/12/1 myöntänyt Vesikolmio Oy:lle luvan aloittaa luvan mukaisen toiminnan muutoksenhausta huolimatta. Täytäntöönpanoluvasta valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen, joka hylkäsi valituksen 6.6.2013 antamallaan päätöksellä. Päätös ei ole vielä lainvoimainen.

Kaavoitustilanne ja suojelualueet

Ranta-alueella on vuonna 1980 vahvistettu Kalajokisuu–Vasankari ranta-kaava.

Hankealueella ei ole luonnonsuojelualueita eikä suojeltuja luontokohteita.

Lähin luonnonsuojelualue on Kalajoen suiston Natura-alue. Lisäksi ko. alue kuuluu valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan. Purkuputken rakennusalueen pohjoispuolella on Vainionhaka niminen 1 ha Natura-alue, joka on erillään rannikosta. Kalajokisuun eteläpuolella on Vihas-Keihäslahti niminen Natura-alue, jossa erikoisuutena on laaja avoin rantaniitty.

Kalajoen suiston Natura-alue (FI1000012, pinta-ala 327 ha) edustaa Perämeren rannikon jokisuistoja ja sillä on edustavaa hiekkarantojen luontoa

ja loivia rantaniittyjä sekä fladoja, kluuvijärviä ja laguuninomasia lahtia. Koillisosan rannat ovat tuoreita niittyjä, joita reunustaa lehtimetsävyö. Kasvistossa voidaan havaita selvä sukkessio avoimesta hiekkarannasta lehtipuuvaltaiseen metsään.

Alueen linnusto on monipuolinen. Pesivään kahlaajalajistoon kuuluvat mm. etelänsuosirri, lapinsirri, tylli ja punajalkaviklo. Kasvisto on tyypillistä merenrantakasvillisuutta. Alueella esiintyy uhanalaista upossarpiota.

Luontodirektiivin luontotyyppejä ovat (%)

Vedenalaiset hiekkasärkät	9
Rantaniityt	22
Rannikon laguunit	1
Liikkuvat rantakauradyynit	8
Maankohoamisrannikon sukkessio- vaiheiden luonnontilaiset metsät	12

Purkuputken rakentamistyömaa sijaitsee 0,3–2 km etäisyydellä Kalajoen suiston Natura-alueesta. Lähinnä Natura-aluetta oleva siirtoviemärin osa tehdään talvityönä, jolloin kiintoaineen liikkuminen työalueelta on erittäin vähäistä. Natura-alue on purkuputken rakennustyömaan kaakkoispuolella. Luontaisestikin vedet virtaavat alueella pohjoiseen. Lisäksi Kalajoki vielä tehostaa vesien virtausta pohjoiseen. Tämän perusteella siirtoviemärin rakennustyömaalla ei tule olemaan vaikutuksia vedenalaisiin hiekkasärkkiin ja liikkuviin rantakauradyyneihin eikä uhanalaisiin upossarpiokasvustoihin.

Hakijan mukaan hankkeella ei ole vaikutusta mihinkään Natura-alueisiin.

HANKKEEN SIJAINNIN

Purkuputki rakennetaan Perämeressä Kalajoen Pohjan- ja Vasankarin kylien osakaskunnan vesialueelle (208-876-1-2) ja Suomen valtion omistamalle vesialueelle (625-894-1-1). Mantereella purkuputken lähtöpaikka sijoittuu Kalajoen seurakunnan omistamalle maa-alueelle (208-406-19-51) vajaan kahden kilometrin päähän Kalajokisuusta pohjoiseen.

Purkuputken merenpuoleisen pään koordinaatit ovat:

x 7134871,348
y 2494647,870

Osakaskunnan alueella on purkuviemäriä 1970 m ja valtion alueella 45 m.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus

Hankkeen tarkoituksena on rakentaa purkuputki Kalajoen keskuspuhdistamolta Perämereen.

Kalajoen pohjoispuolella Perämeren rantavedet ovat melko matalia. lisäksi rannalla on runsaasti vapaa-ajan asutusta. Näiden johdosta puhdistetut jätevedet johdetaan putkessa pois rantavesistä. Pääosan jäättömästä ajasta putkesta purkautuvat jätevedet kulkeutuvat pohjoiseen. Kesällä jätevedet ovat kylmempiä kuin merivesi, mistä johtuen ne sekoittuvat purkupaikalla ensin alusveteen.

Jätevesien purkuputki mitoitetaan sekä keskuspuhdistamon 1. vaihetta varten, joka on tarkoitus toteuttaa vuosina 2014–2015, että 2. vaihetta varten, joka toteutetaan vuoden 2020 jälkeen. Ensimmäisessä vaiheessa mukana ovat Kalajoen ja Ylivieskan kaupunkien sekä Alavieskan ja Sievin kuntien viemäröidyt jätevedet. Toisessa vaiheessa mukana ovat myös Haapajärven ja Nivalan kaupunkien jätevedet sekä mahdollisesti myös Kalajoen kaupungin Himangan taajaman jätevedet.

Vesistötiedot

Meriveden korkeutta mitataan mm. Pietarsaassa, Raahessa ja Oulussa. Näissä kohteissa meriveden korkeudet ovat teoreettisen keskiveden suhteen seuraavat:

	HW (havainto aika)	MHW	MW	MNW	NW (havainto aika)
Pietarsaari	+139				-113
Raahe	+162 (1984)				-129 (1936)
Oulu	+183 (1984)	+113	0	-82	-131 (1922)

Vedenkorkeuden vaihtelu kasvaa mentäessä Perämeren pohjukkaa kohti. Korkeustasojen N_{60} ja MW_{2000} ero on Pietarsaassa 278 mm ja Raahessa 247 mm. Tästä Kalajoen väliarvo on 259 mm. Viime vuosina maanpinnan kohoaminen on hidastunut. Eri vuosijaksoilla maanpinta on kohonnut keskiveteen nähden seuraavat määrät:

Ajanjakso	Maanpinnan kohoaminen, mm/a	
	Pietarsaari	Raahe
Ennen vuotta 1990	8,20	7,80
Vuosina 1991–1992	8,01	7,42
Vuosina 1993–2005	5,01	4,42
Vuodesta 2006 alkaen	4,28	4,21

Täten vuodesta 2000 nykyhetkeen vesi on laskenut Kalajoen rannikolla 5 cm. Vuonna 2012 meriveden keskipinnan ja tason N_{60} ero on Kalajoella 26,4 cm. Liitteenä olevassa Pöyryn suunnitelmassa täksi eroksi on ilmoitet-

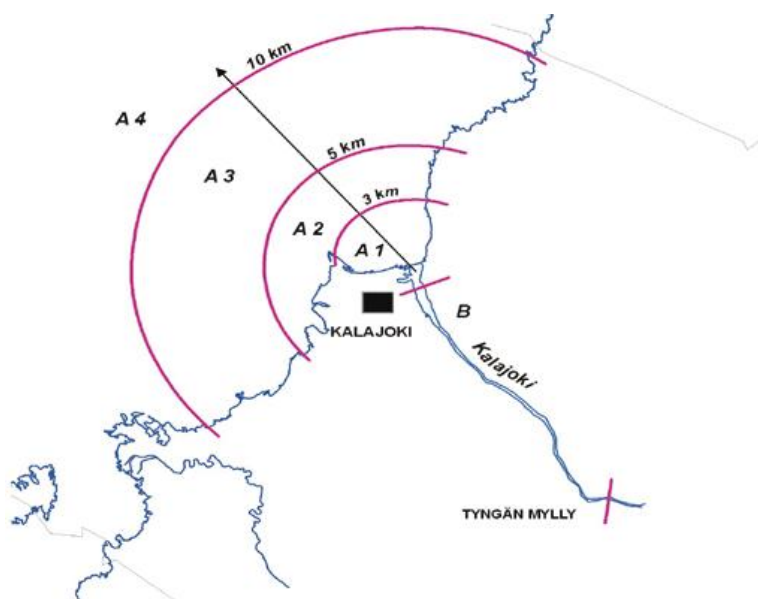
tu 16,5 cm. Suunnitelmassa ilmoitetut vesisyvyydet vuoden 2011 keskivedenpinnasta mitattuna ovat 10 cm liian suuria.

Pysyvä jääpeite syntyy Kalajoen rannikolla yleensä joulukuussa ja meri vapautuu jäädä toukokuussa. Merijään paksuus Perämeren rannikolla purkuviemärin rakennuspaikalla on suurimmillaan maaliskuussa keskimäärin 70 cm. Toukokuussa jäidenlähdon aikana ranta-alueelle voi kasautua jäärykkiöitä.

Kalasto ja kalastus

Tiedot hankkeen vaikutusalueen kalastosta ja kalastuksesta on saatu ELY-keskuksen vuonna 2012 julkaisemasta raportista ”Vesirakentamisen ja säännöstelyn sekä niihin liittyvien kompensatotoimenpiteiden vaikutukset Kalajoen kala-, nahkiais- ja rapukantoihin. Yhteenveto vuosien 1978–2010 velvoitetarkkailujen tuloksista (Elinvoimaa alueelle 5/2012)”. Tässä velvoitetarkkailuraportissa esitetään Kalajoen vesistöiden sekä niihin liittyvien kalataloudellisten kunnostustoimien ja istutusten vaikutukset ja tulokset Kalajoen alaosan sekä jokisuiston kala-, nahkiais- ja rapukantoihin. Kalaistukset ovat kohdistuneet siian poikasten istutuksiin. Viime vuosina on istutettu 1–2,5 milj. kpl vastakuoriutunutta poikasta ja 100 000–200 000 kpl yksikesäistä poikasta. Kalajoen alaosan ja jokisuun siikakanta on pääosin peräisin istutuksista. Joen luonnonvarainen poikastuotanto on melko vähäistä.

Vuodesta 1991 lähtien Kalajoen edustan siikasaaliita on seurattu kalastustiedusteluilla, joiden yhteydessä on selvitetty myös muuta kalastusta merialueella. Vuodesta 1995 aina vuoteen 2010 asti tiedustelut on tehty 3 vuoden välein. Tiedusteluissa Kalajoen alaosa ja sen edustan merialue on jaettu viiteen osa-alueeseen oheisen kuvan mukaan.

Suunnitellun Kalajoen Keskuspuhdistamon purkupuutki sijoittuu pääosin vyöhykkeelle A1. Sen merenpuoleinen pää on vyöhykkeiden A1 ja A2 rajalla.

Tiedot Kalajokisuun kalastosta on saatu kalastustiedustelujen kautta. Kalastustiedustelu on lähetetty kolmen vuoden välein kaikille kalastusluvan lunastaneille ruokakunnille. Vastauksia on saatu eri vuosina 173–244 kpl. Vastuksissa ammatti- ja sivuammattikalastajien määrä on eri vuosina tehdyissä kyselyissä pysynyt melko tasaisena. Vuosina 2001–2010 sivuammattikalastajiksi on ilmoittautunut 13–20 henkilöä ja pääammattikalastajiksi 5–8 henkilöä. Ammattikalastajat ovat yleensä kalastaneet vyöhykkeillä A3 ja A4. Vuonna 2010 yksi pääammattikalastaja ilmoitti kalastavansa pääasiassa vyöhykkeellä A2 ja yksi sivuammattikalastaja vyöhykkeellä A1. Pääosa kalastajista ilmoitti olevansa virkistys- tai kotitarvekalastajia.

Yleensä Kalajoen suosalla samat henkilöt sekä kalastavat ammattimaisesti että harjoittavat nahkiaisen pyyntiä.

Kalastus tapahtuu pääosin verkoilla. Kalastuksessa on siirrytty pienisilmäisempiin verkkoihin. Yleisin verkon silmäkoko nykyisin on 27–33 mm. Mikäli alueella on trootattu, se on merkittävästi vaikuttanut ko. vuoden kokonaissaaliiseen alueelta. Trootauksen kohteena on silakka ja se on tapahtunut alueilla A3 ja A4.

Alueen vuotuinen kokonaissaalis on vaihdellut välillä 49 000–395 000 tn/a. Suurimman vaihtelun on aiheuttanut silakan trootaus. Vyöhykkeillä A1 ja A2 merkittävimmät saaliskalat olivat vuonna 2010 pikkusiika (3 052 kg), isosiika (1 913 kg), ahven (1 121 kg), hauki (793 kg) ja lahna (1 263 kg). Yhteensä näiltä vyöhykkeiltä saatiin saalista 11 164 kg. Saalismäärissä ahvenen ja lahnan määrät ovat lisääntyneet.

Kalajokisuulla ja Kalajoen alaosalla merkittävin saalistuksen kohde on nahkiainen. Nahkiaisen nousukanta on pienentynyt ja syytä siihen ei tunneta. Samanlainen kehitys on ollut myös muissa Pohjanmaan joissa.

Suoritettavat toimenpiteet ja rakenteiden tekninen kuvaus

Pöyryn 27.5.2011 päivätyssä purkuputken toteutussuunnitelmassa purkuviemäriin pituus on alun perin 1700 m. Keskuspuhdistamo koskevan 26.4.2012 annetun ympäristölupapäätöksen mukaan jätevedet täytyy purkaa valtion vesialueelle noin 5 m vesisyvyyteen. Tämän johdosta toteutukseen otetaan mukaan 150 m purkuviemäriä tutkitusta 500 m jatkolinjasta, jolloin jätevesien purkupaikassa vesisyvyys on noin 5 m ja jätevedet puretaan valtion vesialueelle.

Viemäriin rakentamisen yhteydessä lähellä rantaa pohjaan tehdään kaivanto, johon purkuviemäri asennetaan. Tämä kaivannon tekeminen tapahtuu talvella, jolloin kaivun aiheuttama kiintoaineen leviäminen on vähäistä, koska merkittävän osan matkasta meri on jäänyt pohjaa myöten ja jäällä virtaukset ovat vähäisiä. Kaivantomateriaali käytetään putken peittämiseen.

Syvemmillä vesialueilla, vesisyvyyden ollessa yli 2–3 m viemäri rakennetaan kesätyönä lauttaa käyttäen. Purkuputken rakentamisen yhteydessä ei ole tarkoitus tehdä työpenkereitä.

Ensimmäisessä vaiheessa suurimmat jätevesimäärät ovat 150 l/s ja toisessa vaiheessa niiden arvioidaan olevan 255 l/s.

Kalajoen Keskuspuhdistamolta puhdistetut jätevedet lähtevät purkuviemäriin tasolta +8,00 m tai ylempää. Purkuviemärissä voi siten olla putouskorkeutta 7 m suurillakin meriveden pinnan korkeuksilla, jotka esiintyvät yleensä syksyllä. Purkuputkeksi on valittu PEH 630-16 merellä ja PEH 630-10 maalla. Putkien sisähalkaisijat ovat 515,5 mm ja 555,2 mm. Virtausvastukset ovat seuraavat:

Virtaama l/s	Virtausvastus, m	
	Karkeus 0,25 mm	Karkeus 1,0 mm
150	3,0	3,9
200	5,3	7,0
255	8,4	11,3

Jätevesimäärät yli 200 l/s tulevat olemaan erittäin harvinaisia. Puhdistamon toisessa vaiheessa varaudutaan rakentamaan puhdistettujen jätevesien lähtöpumppaamo, mikäli se laajennussuunnitelmaa tehtäessä katsotaan aiheelliseksi.

Keskuspuhdistamon ensimmäisessä vaiheessa merkittävän osan aikaa purkuputken menevät virtaamat ovat alle 100 l/s. Tällöin veden virtausnopeus purkuviemärissä on vain 0,3–0,5 m/s. Kun virtaamat viemäreissä ovat erittäin pieniä, ongelmana saattaa olla putken vähittäinen liettyminen ja siten sen maksimikapasiteetin lasku. Sekä putken liettymisvaaran että toteutuskustannusten johdosta isompi purkuviemäri ei tule kyseeseen.

Töiden kesto aika

Veteen rakennettavan purkuputken rakentamisessa on 2 eri jaksoa:

- lähellä rantaa jäältä tehtävät työt ja
- lautalta tehtävät työt.

Purkuputken rakentaminen annetaan kokonaisurakkana samalle rakentajalle, jolloin rakentaja päättää jäältä tehtävän putkiosuuden pituuden. Se tulee kuitenkin olemaan suunnitellun paaluväli 0–600, jolloin putki on rakennettu 2 m vesisyvyyteen asti. Jään vahvistaminen aloitetaan heti joulukuussa, kun jää kantaa moottorikelkkaa, jään päällä olevien lumien polkemisella tulevalla työalueella. Kun jää kantaa kevyttä traktoria, työtä jatketaan auraamalla lumet pois työalueelta jään paksuuden kasvattamiseksi. Jään paksuutta kasvatetaan mahdollisesti myös pumppaamalla vettä jään päälle. Putken asennus tapahtuu helmi–maaliskuussa, kun jään kantavuus on riittävä. Asennustyö kestää kuukauden. Asennustyössä varaudutaan kahteen peräkkäiseen talveen, jos ensimmäisenä talvena jääolot ovat poikkeuksellisen epäsuotuisat.

Lautalta rakennettavan putkenosan pituus on yli 1 km. Tämä rakennustyö kestää noin 2 kk. Sopivin aika tähän rakennustyöhön on kevätkesä, koska silloin on yleensä vähätuulista. Tällöin putken ympärille tarvittava murske toimitetaan asennuspaikalle proomulla esim. 4 km työkohteesta pohjoiseen sijaitsevasta Vasankarin kalasatamasta.

Nykyiset jätevesimäärät

Purkuviemäri mitoitetaan tilanteelle, että Keskuspuhdistamossa ovat mukana kaikki Kalajokilaakson kunnat Reisjärveä lukuun ottamatta sekä mahdollisesti myös Kalajoen kaupungin Himangan kylä. Vuonna 2012 edellä mainituissa kunnissa oli 53 700 asukasta ja vuonna 2025 kuntien asukasluvun arvioidaan olevan yhteensä 55 700. Kyseisenä aikana viemäriin liittymisprosentti kasvaa 53 %:sta 70 %:iin. Jäteveden määrä asukasta kohti säilyy todennäköisesti samana. Purkuviemäriin mitoituksen kannalta on ratkaisevaa kuntien viemärien suurimpien hulevesimäärien kehittyminen tulevina vuosina.

Vuonna 2011 kuntien yhteinen jätevesimäärä ilman vuotovesiä oli keskimäärin 4 800 m³/d ja hulevesien ollessa mukana keskimäärin 8 090 m³/d ilman Himangan taajamaa. Edellisenä vuonna jätevesimäärät olivat samaa suuruusluokkaa. Ominaiskulutus vuonna 2011 oli ilman hulevesiä keskimäärin 182 l/as/d.

Purkuviemäriin kannalta olennaisia ovat puhdistamolle tulleet suurimmat jätevesimäärät. Vuosina 2008–2012 Kalajokilaakson puhdistamoille tulleet suurimmat yhteiset jätevesimäärät olivat seuraavat:

Vuosi 2008	25 900 m ³ /d
Vuosi 2009	21 650 m ³ /d
Vuosi 2010	25 273 m ³ /d
Vuosi 2011	22 100 m ³ /d
Vuosi 2012	18 300 m ³ /d

Keväällä 2012 Haapajärven ja Alavieskan viemäriverkoissa oli todennäköisesti ohituksia. Lisäksi kevään 2012 jätevesimäärästä puuttuvat Keskuspuhdistamoon tulevat pienten puhdistamojen jätevedet, joiden yhteismäärä on maksimissaan noin 500 m³/d.

Puhdistamojen suurimmat virtaamat esiintyvät yleensä keväällä. Kuitenkin eri puhdistamojen huippuvirtaamien esiintymisajankohdissa on muutamien päivien eroja. Esim. vuonna 2010 eri puhdistamoilla suurimmat virtaamat esiintyivät 8.–13.4. välisenä aikana ja seuraavana vuonna 14.–24.4. välisenä aikana.

Kalajoen puhdistamoa lukuun ottamatta nykyiset puhdistamot on muutettu tai muutetaan tasausaltaiksi. Alavieskan puhdistamon paikalle on rakennettu tasausallas. Niiden yhteinen tilavuus tulee olemaan noin 8 000 m³/d. Tasausaltaiden tarkoituksena on olla varatilavuutena, että siirtoviemärien

häiriötilanteiden varalta ei tarvitse tehdä puhdistamattomien jätevesien ohijuoksutuksia, sekä toimia vuorokausivirtaamien tasauksessa. Nykyisin Ylivieskan puhdistamolla on tilapäisesti käytössä 3 000–4 000 m³ maa-allas tasausaltaana. Tämä allas jää pois käytöstä, kun siirtoviemäri Ylivieskasta Keskuspuhdistamolle valmistuu.

Purkuviemäriin mitoitustarve

Kalajokilaakson kuntien ja kaupunkien jätevesimäärien kehitystä on arvioitu 18.12.2009 päivätyssä Kalajoen Keskuspuhdistamon ympäristölupahakemuksessa. Tässä yhteydessä on tarkennettu ennusteita tulevista jätevesimääristä erityisesti purkuputken tarpeiden johdosta. Kaikki keskuspuhdistamolle tulevat jätevedet täytyy kaikissa tilanteissa voida johtaa merelle purkuviemäriin kautta.

Yhteisviemärihankkeessa mukana olevien kaupunkien ja kuntien asukasmäärän ennustetaan kasvavan 2 000 henkilöä ja liittymisprosentti viemäriin kohoaa 16 %. Viemäriin tulevien jätevesien määrä kasvaa edellä sanottua ominaiskulutusta käyttäen ilman hulevesiä 1 800 m³/d ja nykyisellä hulevesiprozentilla 3 000 m³/d.

Nivalan teollisuusjätevesien määrä on noin 400 m³/d ja ne sisältyvät edellä sanottuun ominaiskulutukseen. Muiden teollisuuslaitosten jätevesimäärät ovat melko pieniä. Kalajoen Hiekkasärkkien alueen jätevesien tuotto painottuu keskikesään, jolloin suurin jätevesimäärä on nykyisin 1 000 m³/d. Tämä määrä on tulevaisuudessa kasvussa. Hiekkasärkkien suunnasta tulee runsaasti jätevesiä kesän lomakautena. Tällöin viemäriin tulevien hulevesien määrä on pieni, joten Hiekkasärkkien jätevesien määrä ei vaikuta Keskuspuhdistamon purkuviemäriin mitoitukseen.

Edellä olevien jätevesimäärien lisäksi Kalajoen Keskuspuhdistamolle saatetaan johtaa Kalajoen kaupungin Himangan kylän jätevedet samalla, kun Hiekkasärkiltä joudutaan rakentamaan toinen viemäri keskustaan. Himangan jätevesien määrä on keskimäärin 300 m³/d ja maksimissaan keväällä 1 000 m³/d.

Purkuviemäriin mitoituksen kannalta on ratkaisevaa viemäriin suurimpien hulevesimäärien kehitys tulevaisuudessa. Kaikissa alueen kunnissa ja kaupungeissa on tutkittu mahdollisuuksia pienentää viemäriin vuotovesimääriä. Lisäksi viime vuosina on jo tehostetusti tehty tämän suuntaisia toimenpiteitä. Vesikolmio Oy:n vastaanottamista hulevesistä veloitetaan vuodesta 2014 alkaen täysimääräisesti, mikä osaltaan lisää tarvetta hulevesimäärien alentamiseen.

Purkuviemäri toimii mitoitustarvellaan, kun Haapajärven ja Nivalan kaupunkien sekä Himangan taajaman jätevedet johdetaan Keskuspuhdistamolle. Kyseisten kaupunkien vesilaitoksilla on tavoitteena tähän mennessä puolittaa nykyiset hulevesimäärät. Mikäli myös suurimmat jätevesimäärät puolittuisivat, näiden kaupunkien suurimmat yhteiset jätevesimäärät alenisivat 3 000–4 000 m³/d.

Eri epävarmuustekijöistä johtuen purkuviemärin mitoitusvirtaa ei käytettävissä olevilla tiedoilla voi kovin tarkasti määrittää. Ottaen huomioon edellä esitetyt perustelut toisessa vaiheessa puhdistamolle tuleva suurin virtaama on 22 000 m³/d jakautuneena tasan vuorokauden ympäri eli 255 l/s.

Hanketta koskevat sopimukset ja suostumukset

Rannalla purkuviemäri kulkee Kalajoen seurakunnan maalla ja vesialueen omistaja on Kalajoen Pohjan- ja Vasankarin kylien osakaskunta. Vesikolmio Oy:llä on osakaskunnan suostumus purkuputken rakentamiseen osakaskunnan vesialueelle ja Kalajoen seurakunnan suostumus purkuputken rakentamiseen seurakunnan maa-alueelle.

Purkuputki ulottuu 45 m valtion vesialueelle. Valtion vesialueelta ei ole ky-sytty suostumusta. Ainakaan tällä hetkellä ei ole tiedossa mitään hanketta ko. alueella, joka mahdollisesti olisi ristiriidassa purkuputken rakentamisen kanssa.

Hanketta varten tarvittavat alueet

Arvioitu käyttöoikeusalue:

	Pituus m	Leveys m	Pinta-ala m ²
Osakaskunta	1 970	10	19 700
Valtio	45	10	450

Pohjan- ja Vasankarin osakaskunnan alueesta, nykyisestä keskivedenpinnasta mitattuna, 120–170 m on Seurakuntayhtymän maa-alueen edustalla rantaa. Matkan epämääräisyys johtuu siitä, että rantahiekat siirtyilevät aallokon vaikutuksesta. Osakaskunnalta on saatu suostumus putken rakentamiseen osakaskunnan alueelle Pöyryn tekemän 27.5.2011 päivätyn suunnitelman mukaan.

Hankkeen vaikutukset

Vesikolmio Oy:n käsityksen mukaan purkuputken rakentamisesta ei aiheudu osakaskunnalle tai valtiolle korvattavaa vahinkoa. Rannalla ja merialueella lähellä rantaa purkuputki peitetään. Tämän johdosta myöskään putken käytöstä ei aiheudu korvattavaa vahinkoa.

Vesienhoitosuunnitelmien lähtökohtana on, että vesiensuojelussa ja vesienhoidossa pyritään koko Euroopan unionin alueella yhteisiin tavoitteisiin. Yleinen tavoite on jokien, järvien, rannikkovesien ja pohjavesien vähintään hyvä tila vuoteen 2015 mennessä. Tätä määräaika on jouduttu useissa vesistöissä jatkamaan. Eräs tällainen vesistö on Kalajoki. Siellä tavoiteaika on vuosi 2021. Tämän saavuttamiseksi Kalajokivarren taajamien

ja merkittävän osan haja-asutuksen jätevesistä tulee johtaa kokonaan pois Kalajoesta eli toteuttaa Kalajoen Keskuspuhdistamo ja siihen kuuluvat siirtoviemärit.

Vesienhoitosuunnitelmissa tarkastellaan useiden vuosien aikana tapahtuvia muutoksia vesistöissä. Muutamien kuukausien aikana tapahtuva rakennustyö, jossa kaivetaan vähäisessä määrin epäorgaanista materiaalia vesistön pohjasta, ei vaikuta kokonaisarviointeihin. Rannikkoalueella isot kuormittajat, kuten joet, runsaasti jätevesiä tuottavat tehtaat, isot väyläruoppaukset sekä isot kaupungit ovat ratkaisevassa asemassa tilatavoitteen hyvä saavuttamisessa.

Vesienhoitosuunnitelmissa joet, järvet ja rannikkovedet luokitellaan ekologisen ja kemiallisen tilan perusteella ottaen huomioon vesialueen luontaiset ominaisuudet. Rannikkovedet jaetaan ekologisen tilan luokittelussa sisempiin ja ulompiin rantavesiin. Niiden välisenä rajana on 5 m syvyyskäyrä. Tähän syvyyteen Kalajoen Keskuspuhdistamon puhdistetut jätevedet on tarkoitus purkaa. Perämeren rannikkovesissä biologinen luokka perustuu nykyisin kasviplanktoniin (a-klorofylli) ja pohjaelämistön tilaa kuvaavaan luokitteluindeksiin. Talven (tammikuu–maaliskuu) kokonaisravinnepitoisuuksia käytettiin ekologista luokittelua tukevinä muuttujina.

Perämeren ulappa-alueella ei ole havaittavissa laajamittaista rehevöitymistä. Sinilevien massaesiintymät ovat harvinaisia, mutta mahdollisia. Laaja sinileväesiintymä havaittiin avomerellä syyskuussa 2003. Lähes vuosittain havaitaan rannikon läheisillä alueilla pienialaisia, paikallisia sinilevien massaesiintymiä ja etenkin alku- ja loppukesällä tulee ilmoituksia piilevien aiheuttamasta verkkojen limoittumisesta. Sinilevää voi esiintyä alueilla, joissa fosfori on minimiravinne, mutta tyypestä on jostain syystä pulaa.

Kalajoen edustan ulommat rannikkovedet ovat hyvässä ekologisessa tilassa. Rannikon läheisyydessä on kapea vyöhyke tyydyttäväksi luokiteltua aluetta. Rannikkovesien tilaa heikentää rehevyys, mihin vaikuttavat jokien kuljettamat ravinteet sekä rannikon asutus ja teollisuus. Myös tämän sisemmän rannikkoveden tilan tavoitteena on päästä hyvään luokkaan.

Merkittävä osa tarkasteltavalle alueelle tulevasta kuormituksesta tulee Kalajoesta. Nykykäytännön mukaisilla toimenpiteillä Kalajoesta tulevan veden fosforikuorman on laskettu alenevan vuoteen 2015 mennessä 15 %. Tämän katsotaan riittävän hyvän ekologisen tilan säilyttämiseen ulommalla vyöhykkeellä, mutta ei turvaa ekologisesti hyvää tilaa sisemmällä vyöhykkeellä.

Hyvän tilan saavuttaminen edellyttää lisätoimenpiteitä Kalajoen vesistökuormituksen alentamisessa. Tavoitteena on 30 % alennus suunnitelman teon lähtötilanteeseen verrattuna. Tällöin arvioidaan myös Kalajoen edustalla päästävän hyvään ekologiseen tilaan. Kalajoesta tulevan veden keskimääräisen fosforipitoisuuden on arvioitu laskevan lähtökohtana olevasta arvosta 73 µg/l arvoon 54 µg/l.

Vesienhoitoalueen toimenpideohjelmassa Kalajoen kuljettamaksi kiintoainemääräksi on laskettu 18 100 m³/a lähtötilanteessa. Vesiensuojelutoimenpiteiden vaikutusta joesta mereen tulevaan kiintoaineeseen ei ole arvioitu. Keskeinen asia ohjelman mukaan on fosforipitoisuuden alentaminen. Viime vuosina Kalajoen veden sameus on ollut keskimäärin 10 FNU. Merellä, jossa ei ole jokivesien vaikutuksia, vastaava arvon on noin 0,4 FNU.

Purkuviemärin asennustyössä kaivetaan epäorgaanista materiaalia noin 3 000 m³ ja lasketaan moreenia asennettavan putken ympärille kaikkiaan noin 2 500 m³. Purkuputken rakentaminen toteutetaan yhtenä urakkana. Urakoitsija päättää jäältä tehtävän putkiosuuden pituuden. Loppu putkesta rakennetaan lautalta. Todennäköisesti paaluvälillä 0–250 m jäät makaavat rakennusaikana pohjassa. Tällöin putken vaatiman kaivannon massat kaivetaan jään päälle. Paaluvälillä 250–600 todennäköisesti rakennetaan vahvennetulta jäältä. Tällöin putken asennuksessa tarvittava kaivutyö tehdään siirtämällä massoja jään alla. Loppuosa putkesta asennetaan kesällä lautalta. Paalun 800 jälkeen putkea asennettaessa on kyseessä lähinnä pohjamaan tasausta kaivulinjalla ennen putken alle tulevan suodatinkan-kaan ja murskeen asentamista. Putkilinjalta saatetaan joutua räjäyttämään muutama yksittäinen kivi, joita kaivinkoneella ei saada siirrettyä.

Kaivettavasta materiaalista vain erittäin pieni osa sekoittuu veteen ja kulkeutuu etäälle rakennuspaikasta. Vesikolmio Oy:n käsityksen mukaan rakennustyön aiheuttama veden samennus näkyy vain rakennustyön lähi-alueella. Kauemmaksi työmaasta mentäessä työmaan aiheuttama samennus peittyy jokivedestä tulevaan samennukseen, koska Kalajoen vedet virtaavat pääasiassa purkuputken suuntaan eli luoteeseen. Rakennustyön meriveteen aiheuttamaa samennusta tarkkaillaan työn aikana.

Kun putki on rakennettu, sillä ei ole vaikutusta virtausolosuhteisiin tai veden laatuun. Putken linja merkitään rannalle, ettei putkea vahingoiteta esim. laskemalla putken kohdassa ankkuri.

Tarkkailu

Putken kesäaikaisen rakennustyön aikana maa-ainesten käsittelystä leviää hienojakoista kiintoainetta ja sameutta lähiympäristöön. Sameuden laajuuden ja määrän kartoittamiseksi rakennustyön aikana otetaan kerran viikossa vesinäytteet rakennustyön kohdasta putkilinjan molemmin puolin 50 m ja 200 m etäisyydeltä sekä vastaavat näytteet 200 m putkilinjalta edestäpäin ja takaapäin eli yhteensä 12 kohdasta. Kustakin kohdasta otetaan vesinäytteet 1 m pinnasta ja 1 m pohjasta eli kerrallaan 24 näytettä. Niistä määritetään veden lämpötila, sameus ja kiintoaine. Lisäksi kirjataan näytteenottoajan säätila eli ilman lämpötila, tuulen nopeus ja suunta sekä aallokon arvioitu korkeus.

Alueella ei ole ollut mitään sellaista teollisuutta, että maamassojen käsittelyn yhteydessä veteen voisi pohjasedimentistä levitä raskasmetalleja tai

muita myrkyllisiä aineita. Putkilinjalla kaivettavat maamassat ovat epäorgaanista materiaalia, kuten hiesua ja siitä karkeampia maalajeja.

Saadut määrittystulokset raportoidaan välittömästi ELY-keskukseen ja Kalajoen kaupungin ympäristötoimialalle.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Kalajoen kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 8.4.2013. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelta, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Kalajoen kaupungilta, Kalajoen kaupungin kaavoitusviranomaiselta, Kalajoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta, Kalajoen kaupungin terveysuojeluviranomaiselta, Vaasan toimipisteen Liikennevirasto Meriväylät-yksiköltä sekä Museovirastolta.

LAUSUNNOT

- 1) **Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue** on lausunnossaan todennut, että hakemuksen mukainen rakentaminen ei näyttäisi sanottavasti loukkaavan yleistä tai yksityistä etua. Lupa on myönnettävissä hakemuksen mukaisena.

Hakijan esitykseen työnaikaisesta vesistövaikutusten tarkkailusta tulee lisätä työmaapäiväkirjan pitäminen vesialueella tehtävien töiden aikana. Päiväkirjaan tulee merkitä työpäivittäin sääolosuhteet, vedenkorkeus, työskentelyajat ja -vaiheet, käytetty kalusto ja arvio siirrettyjen massojen määrästä. Avovesikaudella veden samentumista ja samentuneen alueen laajuutta tulee tarkkailla silmämääräisesti ja merkitä työpäivittäin suurin samentunut alue karttapohjalle. Pyydetäessä työmaapäiväkirja ja samentumakartat on esitettävä valvontaviranomaiselle.

Purkuputken paikka tulee merkitä selvästi näkyvällä taululla rantaan ja ranta-alue tulee siistiä työn päätyttyä.

- 2) **Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousryhmä** on lausunnossaan todennut, että asennustyön aiheuttamasta veden samentumisesta voi aiheutua haittaa verkko- ja rysäkalastukselle. Aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta on tarkoituksenmukaista sopia luvanhaltijan ja kalastajien kesken.

Kainuun ELY-keskuksen käsityksen mukaan lupa voidaan myöntää, eikä kalataloudellisen kompensaation tai tarkkailun määrääminen ole tarpeen. Töiden aiheuttaman samentuman laajuutta on kuitenkin tarkkailtava.

- 3) **Kalajoen kaupunki** on lausunnossaan todennut, että vesilupahakemuksen mukainen putki kulkisi maa-alueella noin neljän kilometrin mittaisen matkan. Alueella, jolla putki kulkisi, on voimassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava, joka on vahvistettu 17.2.2005. Putki kulki kohdasta, jossa maakuntakaavaan on merkitty viheryhteysalue pohjois-eteläsuunnassa, matkailun vetovoima-alue ja luonnon monikäyttöalue. Alueella ei ole voimassaolevaa yleiskaavaa. Putken kulupaikka on valtatie 8 sen merenpuolella. Purkuputki kääntyy merelle Jokelan turkistarha-alueen puolella välissä. Se kulkee Kalajokisuu-Vasankarin rantakaavan (vahvistettu purkuputken kohdalla 2.5.1980) kautta, Putki kulkisi kaavan läpi itä-länsisuunnassa kohdassa, jossa on metsätalousaluetta, ja vesialuetta. Purkuputki kulkisi sivuten läheltä kaavassa osoitettua leirikeskuksen paikkaa. Lähimpään rakennukseen on noin 200 m ja lähimpään rakentamattomaan tonttiin noin 130 m. Alueen eteläpuolelle sijoittuu Natura 2000 -alue, johon etäisyyttä purkuputkesta mantereella tulee alle 700 m.

Vesien virtauksia on Vesikolmio Oy:n mukaan testattu talvi- ja kesäolosuhteissa. Testausten mukaan purettu vesi kulkeutuisi talvella pääasiassa kohti pohjoista ja kesällä sekoittuisi lämpimämpään meriveteen purkupaikalla.

Kalajoen kaupunki toteaa lausuntonaan, että purkuputken toteuttaminen ei saa haitata Vasankarin rantakaavoissa esitettyä maankäyttöä eli pääosin loma-asumista. Kaupungilla on tulevaisuudessa todennäköisesti paineita tehostaa loma-asumista alueella. Purkuputki ei saa vaikeuttaa alueen kaavoitusta tai kaavoitettujen alueiden toteuttamista. On huomioitava, että alue sijoittuu maakuntakaavan matkailun vetovoima-alueelle.

- 4) **Liikenneviraston Meriväylät -yksikön Vaasan toimipiste** on lausunnossaan todennut, että purkuputken suunniteltu paikka on vesialueella, jossa aivan välittömässä läheisyydessä ei ole valtion merkitsemiä tai ylläpitämiä väyliä. Suunnitellusta purkuputkesta noin 750 m etäisyydellä sijaitsee Kalajoelle johtava 4.3 m kulkusyvyinen Kalajoen kaupungin omistama veneväylä. Väylällä liikkuu huomattavasti pienveneilijöitä ja kalastajia. Lisäksi paikalliset kalastajat ja huvilanomistajat liikkuvat alueella sellaisilla pienveneillä, jotka alueellinen vesisyvyys sallii.

Purkuputki on rakennettava siten, ettei siitä aiheudu haittaa tai vahinkoa vesialueen vesiliikenteelle. Sen vuoksi rakennettava purkuputki on ankkuroitava/ kaivettava vesialueen pohjaan siten, ettei se missään yhteydessä (esim. potkurivirtojen tai liikkuvien jäämassojen vaikutuksesta) nouse irti vesialueen pohjasta. Luvansaajan on myös merkittävä vesialueelle rakennettava purkuputki säädösten mukaisesti. Muutoin

Liikennevirastolla ei ole huomauttamista purkuputken rakentamisen suhteen.

Purkuputken sijainti tulee merkitä maastoon (Vesiliikennelaki 20.6.1996/463 26 §, Asetus vesikulkuväylien merkitsemisestä 30.11.1979/846 ja muutossäädös 8.3.1991/513, Liikenneviraston ohjeet ilmajohtojen, kaapeleiden ja muiden johtojen asettamisesta ja merkitsemisestä 29.11.2010) lain, asetusten ja ohjeen mukaisesti.

Purkuputken sijaintia osoittavista tauluista on annettu tarkempia ohjeita Liikenneviraston määräyksessä vesiliikennemerkkeistä ja valopasteista 12.11.2010.

Purkuputken rakentajan tulee lisäksi ilmoittaa töiden valmistumisesta Liikenneviraston Meriväylät -yksikkö, Vaasan toimipisteeseen karttaliittein. Purkuputken sijaintitiedot on merkittävä karttaliitteeseen kky-järjestelmässä. Meriväylät -yksikkö, Vaasan toimipiste hoitaa tarvittavat tiedot edelleen (Liikenneviraston merikartoitukseen) sekä Maanmittauslaitokselle, karttoihin tehtäviä merkintöjä varten.

- 5) **Museovirasto** on lausunnossaan todennut, että suunnitellulta purkuputken linjaukselta ei tunneta tällä hetkellä vedenalaisia muinaisjäännöksiä. Museovirastolla ei ole kuitenkaan kattavaa tietoa muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamista vedenalaisista muinaisjäännöksistä hankealueella. Vedenalaisia muinaisjäännöksiä ovat sellaiset hylyt ja hyllyn osat, joiden voidaan olettaa olleen uponneena yli sadan vuoden ajan sekä muut Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta kertovat ihmisen tekemät vedenalaisrakenteet. Museoviraston muinaisjäänösrekisterin mukaan Kalajoen alueelta tunnetaan yksi kiinteäksi muinaisjäännökseksi luokiteltu hylkylöytö (nro 1855) sekä yksi irtolöytönä saatu aluksen kaaren pala (nro 1858) Kalajoen suulta. Hylky nro 1855 sijaitsee Vihasniemen eteläpuolella Vihaslahden pohjukassa, joka on jo kuivilleen jäänyttä maata. Lisäksi Kalajoelta tunnetaan mahdolliseksi muinaisjäännökseksi luokiteltu hylky (nro 1856) Rahjan saaristossa, Vääräkarin länsirannalla. Lähimpänä putkea, putken pohjoispuolella, on sijainnut Kivirannan hylky (nro 1000020486), joka tuhoutui vähintään osittain ruoppauksissa vuonna 1999.

Jos purkuviemäri lasketaan entuudestaan tuntemattoman vedenalaisen muinaisjäännöksen päälle, muinaisjäänös vahingoittuu. Museovirasto katsoo, että hankkeelle voi myöntää vesilain mukaisen luvan sillä ehdolla, että purkuviemäriin linjauksella on ennen hankkeen toteuttamista tehtävä arkeologinen vedenalaisinventointi siten, että tarkistetuksi tulee 20 metrin varoalue purkuviemäriin linjan molemmilla puolilla.

Maalla sijaitsevan arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Museovirastolla ei ole huomautettavaa hankkeen johdosta.

MUISTUTUKSET

- 6) **Kalajoen Pohjan- ja Vasankarin kylien osakaskunta** on todennut, että 19 700 m² käyttöoikeusalueesta tulee määrätä korvaus osakaskunnalle aikaisempien vastaavien laitosten purkuputkien käyttöoikeusalueesta myönnettyjen korvauskäytäntöjen mukaisesti.

HAKIJAN SELITYS

Hakija on selityksessään todennut, että kaikissa lausunnoissa ja muistutuksissa suhtauduttiin myönteisesti purkuputken toteuttamiseen. Kukin taho toi esille oman alansa asioita. Lausunnossa esitetty kommentoitava asia on kirjoitettu vinolla tekstillä.

ELY-keskus (ympäristöasiat) esittää, että hakemuksen mukainen rakentaminen ei näyttäisi sanottavasti loukkaavan yleistä ja yksityistä etua. ELY-keskus tarkentaa työnaikaista tarkkailua. Mm avovesikaudella veden samentumista ja samentumisalueen laajuutta tulee tarkkailla silmämääräisesti ja merkitä työpäivittäin suurin samentunut alue karttapohjalle. Myös Kainuun ELY edellyttää lausunnossaan rakennustöiden aiheuttaman samentumisen laajuuden tarkkailua.

Kun hakija tekee urakkasopimuksen hankkeen toteuttamisesta, osana sitä edellytetään työnaikaisen tarkkailun toteutusta. Tarkkailuohjelmassa voidaan ottaa huomioon ELY-keskusten esittämät asiat.

Kainuun ELY:n mukaan töiden aikainen veden samentuminen voi aiheuttaa haittaa verkko- ja rysäkalastukselle. Aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta on tarkoituksenmukaista sopia luvanhakijan ja kalastajien kesken.

Kalajokisuun kalakantoja ja kalastusta on tutkittu pitkän aikaa Kalajoen vesistö rakentamisen ja säännöstelyn johdosta. Viimeisin raportti on julkaistu ELY-keskuksen sarjassa Elinvoimaa alueelle 5/2012: "Vesirakentamisen ja säännöstelyn sekä niihin liittyvien kompensatotoimenpiteiden vaikutukset Kalajoen kala-, nahkiais- ja rapukantoihin". Näissä tutkimuksissa on Kalajokisuun kalastaja- ja saalismäärät arvioitu vyöhykkeittäin. Tämän tutkimuksen tiedot sekä tutkimusten tausta-aineisto antavat hyvän lähtökohdan arvioitaessa kaivutöiden aiheuttaman veden samentumisen mahdollisia korvattavia vaikutuksia eri kalastajille.

Liikenneviraston Meriväylät yksikkö korostaa, että purkuputki on rakennettava siten, ettei siitä aiheudu haittaa tai vahinkoa vesialueen vesiliikenteelle. Putken sijainti tulee merkitä maastoon asiasta annetun lain, asetuksen ja ohjeiden mukaisesti. Lisäksi putken valmistumisesta ja sen tarkka sijainti tulee ilmoittaa lausunnon antaneeseen yksikköön.

Putken lainmukainen merkitseminen maastoon kuuluu osana sen toteutusta. Lisäksi purkuputken purkupää täytyy merkitä, mikäli osoittautuu, että sen kohdalla jäät ovat ympäristöä heikompia. Kun puhdistetut jätevedet

puretaan 5 m syvyyteen, ne tullevat hakijan käsityksen mukaan myös talvella melko hitaasti sekoittumaan pintavesiin.

Kalajoen kaupungin kaupunginhallitus esittää, että purkuputken toteuttaminen ei saa haitata Vasankarin rantakaavoissa esitettyä maankäyttöä eli pääosin loma-asumista. Kaupungilla on tulevaisuudessa todennäköisesti paineita tehostaa loma-asumista alueella. Purkuputki ei saa vaikeuttaa alueen kaavoitusta tai kaavoitettujen alueiden toteuttamista.

Lähellä rantaa purkuputki kulkee kohtisuoraan rantaviivaa vastaan seurakunnan leirintäalueen tontin etelälaidassa. Täten purkuputki haittaa mahdollisimman vähän ranta-alueella tulevaisuudessa tapahtuvaa maankäyttöä.

Museoviraston mukaan purkuputken linjaukselta ei tunneta tällä hetkellä vedenalaisia muinaisjäänöksiä. Museovirastolla ei ole kuitenkaan kattavaa tietoa muinaismuistolain rauhoittamista vedenalaisista muinaisjäänöksistä hankealueella.

Museovirasto katsoo, että hankkeelle voi myöntää vesilain mukaisen luvan sillä ehdolla, että purkuviemäriin linjauksella on ennen hankkeen toteuttamista tehtävä arkeologinen vedenalaisinventointi siten, että tarkistetuksi tulee 20 metrin varoalue purkuviemäriin molemmilta puolilta.

Hakija on museoviraston lausunnon jälkeen keskustellut museoviraston edustajan kanssa tarvittavan kartoituksen tekemisestä. Esitetty kartoitus tehdään viistokaikuluotauksella. Tällöin luotauksen tekijä ja sen tulkitsija toimivat yhteistyössä museoviraston kanssa. Siinä epätodennäköisessä tapauksessa, että tutkitulta linjalta löytyy muinaismuistolain mukainen kohde, harkitaan yhteistyössä museoviraston kanssa joko ko. kohteen poistamista tai purkuputken paikan vähäistä muuttamista. Hakijalla on tarkoitus hoitaa ko. kartoitus kesällä 2013.

Kalajoen Pohjan- ja Vasankarin kylien Osakaskunta esittää, että 19 800 m² käyttöoikeusalueesta tulee määrätä korvaus Osakaskunnalle aikaisempien vastaavien laitosten purkuputkien käyttöoikeusalueesta myönnettyjen korvauskäytäntöjen mukaisesti.

Viemäriin rakennustyön yhteydessä maa- ja metsätalousalueista määrätään korvaukset vakiintuneiden käytäntöjen mukaisesti. Vesialueelle myönnettävistä korvauksista ei ole vakiintunutta käytäntöä. Perämeren alueella on ainoana tapauksena noin 5 vuotta sitten uusittu Raahen jätevedenpuhdistamon 1,6 km pituinen purkuputki. Tällöin vesialueen omistajalle ei maksettu korvausta rakennustyön mahdollisesti aiheuttamasta haitasta.

Sisävesillä on viime vuosilta useissa päätöksissä otettu kantaa putken rakentamisesta korvauksiin vesialueen omistajille. Kun korvausta ei ole määrätty maksettavaksi, lähtökohta on ollut, että hankkeesta ja myönnettyistä vähäisistä pysyvistä käyttöoikeuksista ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain

mukaan korvattavaa edunmenetystä. Kuitenkin lupaehtoissa on yleisesti todettu, että töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viipymättä korvattava vahingonkärsijälle. Tällainen päätös on vuodelta 2012. Samoin vuonna 2012 annetussa toisessa päätöksessä osakaskunta vaati Kalatalouden keskusliiton suosituksiin perustuen 2,3 €/m korvausta viemärin rakentamisesta hallitsemalleen vesistöalueelle. Lupapäätöksessä määrättiin maksettavaksi 2 €/m pysyvästä käyttöoikeudesta vesialueen omistajalle. Kummassakaan päätöksessä tehtyä ratkaisua ei ole laajemmin perusteltu.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry. vastaava ruotsinkielinen järjestö ja Suomen kuntaliitto ovat tehneet suositussopimuksen maahan kaivettavista johdoista. Tämän sopimuksen mukaan pysyvän haitan korvaus metsämaalla, kun käyttörajoitusalue on 5 m, on 0,35 €/juoksumetri. Mainittu sopimus on tehty vuonna 2010.

Hakijan käsityksen mukaan on kohtuullista, että Kalajoen Pohjan- ja Vasankarin kylien Osuuskunnalle maksetaan 2 €/m viemärin sijoittamisesta sen hallitsemalle vesi- ja ranta-alueelle.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Vesikolmio Oy:lle luvan Kalajoen keskuspuhdistamon purkuputken rakentamiseen Perämereen Kalajoen kaupungissa hakemuksen mukaisesti. Lupa on voimassa toistaiseksi.

Aluehallintovirasto myöntää Vesikolmio Oy:lle pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten tarvittaviin alueisiin Kalajoen Pohjan- ja Vasankarin kylien jakokunnan vesialueisiin (208-876-1-2) sekä Suomen valtion vesialueisiin (625-894-1-1).

Aluehallintovirasto määrää Vesikolmio Oy:n maksamaan korvauksena lupamääräyksestä 11 ilmenevät korvaukset. Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Lupamääräykset

Rakenteet ja laitteet

1. Kalajoen keskuspuhdistamon purkuputki on rakennettava hakemuksessa selostetulla tavalla ja hakemuksen liitteenä olevien piirustusten "Liitekartta" MK 1:20 000, "Tutkimuskartta. 16WWE1259- 8001-S" MK 1:2 500, "VESIHUOLTOPIIRUSTUS. Suunnitelmakartta. Linja paalulta 0-1 700. 16WWE1259 8002-S" MK 1:5 000", "VESIHUOLTOPIIRUSTUS. Pituusleikkaus. Paaluväli 0-600. 16WWE1259 8003-S" MK 1:1 000/ 1:100,

"VESIHUOLTOPIIRUSTUS. Pituusleikkaus. Paaluväli 550-1 100. 16WWE1259 8004-S" MK 1:1 000/ 1:100,
 "VESIHUOLTOPIIRUSTUS. Pituusleikkaus. Paaluväli 1 100-1 700. 16WWE1259 8005-S" MK 1:1 000/ 1:100,
 "VESIHUOLTOPIIRUSTUS. Suunnitelmakartta. Linja paalulta 1 700+500. (Jatkovaraus). 16WWE1259 8006-S" MK 1:5 000,
 "VESIHUOLTOPIIRUSTUS. Pituusleikkaus. PL1 700+500. (Jatko va-
 raus). 16WWE1259 8007-S" MK 1:1 000/1:100 mukaisesti.

Töiden suorittaminen

2. Hakijan on ennen rakennustöihin ryhtymistä tehtävä kohdealueelle arkeologinen vedenalaisinvestointi muinaismuistolain mukaisten kohteiden kartoittamiseksi Museoviraston ohjeiden mukaisesti. Mahdollisista muinaisjäännöslöydöksistä on ilmoitettava viipymättä Museovirastolle.
3. Ranta-alueilla, missä veden syvyys on pienempi kuin 2,0 metriä keski-vedenkorkeudesta MW mitattuna, purkuputki on asennettava pohjan alapuolelle tehtävään vähintään 2,5 metriä syvään kaivantoon ja peitettävä pohjan tasoon. Muualla vesialueella purkuputki on asennettava 100 %:sti painotettuna vesistön pohjalle niin, ettei se pääse liikkumaan eikä vaikeuta vesistön käyttämistä. Painotuksessa tulee käyttää siileäpintaisia painoja, joissa ei ole pyydyksiin tarttuvia ulokkeita.
4. Purkuputken sijainti on merkittävä rannalle asetettavilla, selvästi näkyvillä tauluilla, joihin on merkittävä putken suunta vesialueella ja rantaan laitettavaan tauluun purkuputken pään etäisyys taulusta sekä tieto putken omistajasta. Merkitsemisessä on lisäksi noudatettava Liikenneviraston ohjeita ja määräyksiä.
5. Rakennustyö on suoritettava siten ja sellaisena aikana, ettei siitä aiheudu sellaista vahingollista seurausta, joka kohtuullisin kustannuksin on vältettävissä. Työ on tehtävä samentumista mahdollisimman vähän aiheuttavin työmenetelmin.
6. Luvan saajan on huolehdittava siitä, ettei työn aikana vesistön käyttöä vaikeuteta enempää, kuin tarkoitetun tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä. Mikäli työ tehdään talvella, luvan saajan on merkittävä selvästi työalue turvallisen jäällä liikkumisen varmistamiseksi. Luvan saajan on töitä suorittaessaan huolehdittava siitä, ettei työalueella olevia toisten omistamia rakenteita tai laitteita vahingoiteta.
7. Luvan saajan on poistettava vesistöä ja sen rannoilta rakennusjätteet ja ylimääräinen kaivumaa sekä huolehdittava rakennustyön muidenkin jälkien poistamisesta. Ranta-alue on työn päätyttyä siistittävä ja saatettava muutoinkin mahdollisimman lähelle ennen rakennustöiden aloittamista vallinnutta tilaansa.

Kunnossapito

8. Luvan saajan on pidettävä purkuputki painoineen ja putken sijaintia osoittavat merkkitaulut asianmukaisessa kunnossa.

Tarkkailu

9. Luvan saajan on töiden aikana otettava työskentelyalueelta näytteitä hakemuksen mukaisesti ja pidettävä vesialueella tehtävien töiden aikana työmaapäiväkirjaa työnaikaisesta vesistövaikutusten tarkkailusta. Päiväkirjaan tulee merkitä työpäivittäin sääolosuhteet (mm. ilman lämpötila, tuulen nopeus ja suunta), vedenkorkeus, työskentelyajat ja -vaiheet, käytetty kalusto ja arvio siirrettyjen massojen määrästä. Avo-vesikaudella veden samentumista ja samentuneen alueen laajuutta tulee tarkkailla silmämääräisesti ja merkitä työpäivittäin suurin samentunut alue karttapohjalle. Pyydettyäessä työmaapäiväkirja ja samentumakartat on esitettävä valvontaviranomaiselle.

Luvan saajan on tarkkailtava purkuputken kuntoa ja tiiveyttä.

Tarkkailua koskeva suunnitelma on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle hyväksyttäväksi hyvissä ajoin ennen purkuputken käyttöönottamista.

Korvaukset

10. Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.
11. Vesikolmio Oy:n on maksettava alla mainituille vesialueiden omistajille seuraavat kertakorvaukset oikeudesta ottaa pysyvään käyttöön purkuputkirakennetta varten tarvittavat vesialueet:

Vesialueen kiinteistötunnus	Ilmoitettu omistaja	Käyttöoikeusalueen pituus (m)	Korvaus (€)
208-876-1-2	Kalajoen Pohjan- ja Vasankarin kylien osakaskunta	1 970	3 940
625-894-1-1	Suomen valtion vesialue	45	90

Korvaus on maksettava ennen purkuputken rakentamiseen ryhtymistä, kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun tämä päätös saa lainvoiman. Korvauksille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa eräpäivästä lukien. Viivästyskoron määrä on kulloinkin voimassa oleva korkolain mukainen viitekorko lisättyinä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

12. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä neljän vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava olennaisilta osin 6 vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa ja myönnetty käyttöoikeus raukeavat.

Ilmoitukset

13. Töiden aloittamisesta on (30 päivää) etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Kalajoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle, Liikenneviraston meriväylät -yksikölle Vaasan toimipisteeseen ja tarkoituksenmukaisella tavalla asianomaisille maanomistajille.

14. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Kalajoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Liikenneviraston Meriväylät -yksikölle Vaasan toimipisteeseen, jolle on lisäksi toimitettava kkj-järjestelmässä oleva, purkujohdon sijaintia osoittava kartta.

Ohjaus ennakoimattoman edunmenetyksen varalta

Jos tässä päätöksessä tarkoitettua toimenpiteestä aiheutuu edunmenetystä, jota nyt ei ole ennakoitu, voidaan siitä vaatia korvausta erikseen siten kuin vesilain 13 luvun 8 §:ssä on säädetty.

Perustelut

Luvan myöntämisen edellytykset

Luvan saajalle on myönnetty ympäristö- ja vesitalouslupa Kalajoen Keskuspuhdistamon 1 vaiheen toiminnalle lukuun ottamatta nyt ratkaistavana olevaa purkuputken rakentamista maa- ja merialueelle.

Purkuputken rakentaminen on tarpeen Kalajoen keskuspuhdistamon toiminnan kannalta ja puhdistamossa käsiteltyjen jätevesien johtamiseksi mahdollisimman haitattomasti ympäristöön.

Purkuputken rakentamisesta aiheutuu työnaikaista veden samentumista lähinnä ranta-alueiden kaivun yhteydessä, mistä ei kuitenkaan ennalta arvioiden aiheudu muuta korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä kuin myönnettyistä käyttöoikeuksista johtuvat edunmenetykset, joista määrätyt korvaukset ovat yhteensä 4 030 euroa.

Ottaen huomioon rakentamistöistä aiheutuvat vähäiset ja paikalliset vesistövaikutukset sekä asetetut lupamääräykset samentumishaittojen ehkäisemiseksi, rakentamisesta ei aiheudu terveyshaittaa tai merkittävää muuta

ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa eikä muutakaan ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua pilaantumista. Hanke ei ole jätelain tai luonnonsuojelulain vastainen.

Kaava ei aseta estettä hankkeen toteuttamiselle. Hanke ei ole vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden vastainen.

Edellä olevan perusteella aluehallintovirasto katsoo, että hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille koituva hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Näin ollen luvan myöntämisedellytykset täyttyvät.

Käyttöoikeuksien myöntäminen

Rakentamisessa on kysymys vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetystä hankkeesta, jota varten käyttöoikeus voidaan myöntää vesilain 2 luvun 13 §:n 1 momentin nojalla.

Luvan saaja on tehnyt sopimuksen Kalajoen Pohjan- ja Vasankarin kylien osakaskunnan kanssa purkuputken sijoittamisesta osakaskunnan omistamalle vesialueelle. Hakemuksen liitteenä olevassa sopimuksessa ei ole kuitenkaan erikseen mainittu pysyvän käyttöoikeuden myöntämisestä. Aluehallintovirasto katsoo, että Kalajoen Pohjan- ja Vasankarin kylien osakaskunta on lausunnoissaan hyväksynyt purkuputken sijoittamisen vesialueelleen. Tilanteen vakiinnuttamiseksi on tarpeen määrätä pysyvä käyttöoikeus myös tähän purkuputken vaatimaan vesialueeseen.

Luvan saaja ei ole hankkinut Suomen valtiolta lupaa purkuputken rakentamisesta valtion omistamalle vesialueelle. Käyttöoikeus toisen alueeseen voidaan vesilain 3 luvun 13 §:n 1 momentin mukaan myöntää, koska Vesikolmio Oy hallitsee pysyvän käyttöoikeuden perusteella enemmän kuin puolta tarvittavasta alueesta.

Käyttöoikeudesta määrätään korvaukset vesialueiden omistajille.

Sovelletut säännökset

Vesilain 2 luvun 12 ja 13 §, 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5 §, 6 §:n 2 momentti, 7, 8, 10, 11, ja 18 §, 13 luvun 7, 9, 11, 16 ja 17 §
Korkolain 4 ja 12 §

Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen, Kalajoen kaupungin, Liikenneviraston Meriväylät -yksikön sekä Museoviraston vaatimukset huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

Kalajoen Pohjan- ja Vasankarin kylien osakaskunnan 6) muistutuksen johdosta aluehallintovirasto on ottanut huomioon osakaskunnan vaatiman käyttöoikeuskorvauksen lupamääräyksessä 11 ilmenevällä tavalla.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 1 971 euroa.

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Maksu määräytyy aluehallintovirastojen maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) mukaisesti. Asetuksen liitteenä olevan maksu- taulukon mukaan johtoa koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 1 460 euroa.

Maksu peritään 35 % taulukon mukaista maksua korkeampana, koska asian käsittelyn vaatima työmäärä on ollut maksutaulukossa mainittua työmäärää suurempi. Käsittelymaksu on näin ollen 1 971 euroa.

ILMOITUS KÄYTTÖOIKEUDESTA

Aluehallintovirasto ilmoittaa myönnetystä käyttöoikeudesta Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimistolle tämän päätöksen saatua lainvoiman.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Jäljennös päätöksestä

Kalajoen kaupunki

Kalajoen kaupungin kaavoitusviranomainen

Kalajoen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kalajoen kaupungin terveydensuojeluviranomainen / Raahen seudun terveydenhuollon kuntayhtymä, Ympäristöterveydenhuolto, Kalajoen toimipiste

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastualue

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalous -ryhmä

Liikennevirasto / Meriväylät -yksikkö, Vaasan toimipiste

Museovirasto

Suomen ympäristökeskus (sähköpostitse)

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Kalajoen kaupungin virallisella ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite

Valitusosoitus

Hannu Puranen

Marjo Torro

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvos Hannu Puranen ja esitellyt ympäristölakimies Marjo Torro.

MT/es

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muu-
tosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen
Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon.

Valitusoikeus Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia
saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuoje-
lun tai viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt,
asianomaiset kunnat, ELY-keskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja
muut yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valitusaika Valitusaika päättyy **22.7.2013**, jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä
Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- aluehallintoviraston päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa kos-
kevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat,
on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, säh-
köposti: vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia aluehallintoviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää
toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikai-
semmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys
asiamiehen toimivallasta
- jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)

Valituksen toimittaminen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon

**Valituskirjelmä on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kir-
jaamoon.** Valituskirjelmän on oltava perillä **määräajan viimeisenä päivänä**
ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse,
telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitet-
tun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanot-
tolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-
ajan päättymistä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Linnankatu 1–3
postiosoite:	PL 293, 90101 Oulu
puhelin:	vaihde 0295 017 500
telekopio:	08 - 3140 110
sähköposti:	kirjaamo.pohjois@avi.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeuden-
käyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten
suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä
tapauksista, joissa maksua ei peritä.